

ЕЛЕМЕНТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Критеріїв досягнення цілей необхідно обговорити з учнями. Це дає учням можливість обрати власний темп і спосіб роботи, дозволяє планувати, як вчитися. Учні не повинні відгадувати, що повинні зробити, щоб досягти хорошого результату. Це зміцнює їх упевненість у собі і власних силах.

РОЗРОБЛЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВСЬКИХ НАПРАЦЮВАНЬ

Для чого потрібні вироблені спільно критерії оцінювання певного виду роботи?

- Учні знають, що саме оцінюється і на чому варто зробити акцент (на змісті, формі представлення, оригінальності тощо).
- Учні обізнані з вимогами до конкретного виду роботи.
- Учні спільно з учителем їх обговорили й схвалили, отже, несуть відповідальність за їх дотримання/недотримання.
- За цими ж критеріями може оцінювати не лише педагог, але й здійснюватися само- і взаємооцінювання.

Наприклад, розглянемо критерії щодо змісту та оформлення мультимедійних презентацій. Порівняйте критерії

Чіткі, зрозумілі	Не конкретні (можуть бути по трактовані по-різному)
орієнтація слайда – альбомний формат	використання середнього шрифту
дієслова в одній часовій формі	стисло викладений матеріал, з максимальною інформативністю тексту
підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею	слайди не надто яскраві
кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів	коректно застосовуйте ілюстративний матеріал на слайді
ширина слайда – 24 см, висота слайда – 18 см	наявність і зручність навігації;
наявність списку джерел (до 5 основних)	графіка має органічно доповнювати текст

поєднання кольорів шрифту і фону: білий на темно-синьому, чорний на білому, жовтий на синьому	текст має складатися з коротких слів і простих речень
шрифт – Times New Roman	оригінальність оформлення презентації

Складайте разом із учнями критерії оцінювання до якогось виду діяльності або до певної теми

Застосовуйте складені спільно з учнями критерії на практиці. Обговорюйте цей досвід із учнями. Якщо є потреба – вносьте зміни у попередньо вироблені критерії.

Дуже важливо застосувати вироблені критерії та обговорити їх опісля – й тоді внести необхідні корективи.

САМООЦІНЮВАННЯ ТА ВЗАЄМОЦІНЮВАННЯ

Самооцінювання – це «залучення учнів до прийняття рішень про їхні досягнення та результати їх навчання» або безпосереднє оцінювання учнями своїх здобутків у навчанні. Це надважливий елемент формувального оцінювання, адже дає змогу учням усвідомити себе суб'єктом освітнього процесу (я можу оцінити себе, моя думка важлива, я можу на щось вплинути) та стати відповідальним за процес і результат навчання. До того ж це гарний інструмент підтримки належного рівня самооцінки дитини, упевненості у своїх силах, гарний мотиватор, інструмент вироблення навичок саморегуляції і самокорекції.

Ознайомтеся з перевагами і ризиками самооцінювання.

Переваги та ризики використання самооцінювання

Переваги самооцінювання	Ризики самооцінювання
Дає змогу відчути, що учні залучені, здатні контролювати процес оцінювання	Учням може не вистачити необхідних навичок для здійснення самооцінювання
Розвиває самостійність учнів	Діти із завищеною чи заниженою самооцінкою оцінюють себе необ'єктивно
Формує відповідальне ставлення до навчання і його результатів	Учням краще перекласти відповідальність на когось ніж оцінювати себе
Сприяє активній залученості до навчання	Учні бояться помилитися
Підтримує/покращує самооцінку	Є шанси, що учні можуть підробити відповіді, неправдиво себе оцінити
Може вирішити конфлікт між учителем і учнем щодо об'єктивності оцінювання	Учні не розуміють користі від самооцінювання

Покращує навчання, готує до навчання впродовж життя	
Готує учнів до участі в демократичному суспільстві	
Допомагає вчителю/учневі зрозуміти сильні/слабкі сторони навчального процесу	

Під час учнівського самооцінювання необхідно дотримуватися кількох правил

- учнівське самооцінювання має передувати оцінюванню роботи вчителем;
- критерії для самооцінювання і за потреби вчительського оцінювання мають бути тотожними;
- обов'язково необхідно розробляти критерії для самооцінювання спільно з учнями.

Учень/учениця може оцінювати

- свою діяльність на уроці,
- засвоєння змісту навчального матеріалу,
- свій внесок в урок,
- свої емоції, настрої.

Взаємооцінювання – це партнерська взаємодія, коли учні оцінюють роботу/участь одне одного, допомагаючи покращувати свої навчальні результати.

Кілька порад для проведення взаємооцінювання

- Під час взаємооцінювання не треба порівнювати себе з іншими.
- Оцінювати слід не особистість однокласника/однокласниці, а його/її роботу.
- Спільно з учнями розробіть критерії для взаємооцінювання.
- Наголошуйте на чесності товариської оцінки й об'єктивності оцінювання.

І найголовніше! Взаємооцінювання потребує заздалегідь сформованих умінь, а саме: комунікативних, вміння співпрацювати, вміння слухати і спостерігати. Необхідно толерантно надавати коментарі одне одному, поради, сприймати критику, аргументовано пояснювати свою позицію.